

Proslava v spomin na 70-letnico vrnitve iz nacističnih taborišč

Društvo izgnancev Slovenije 1941 - 1945, Območna organizacija Nova Gorica, je pripravilo proslavo v spomin na 70 let vrnitve izgnancev na domove iz nacistične Nemčije.

V letošnjem letu so svečano obeležili 70-letnico konca vojne v Ljubljani, Šempetru pri Gorici in drugih krajih v Sloveniji. V Ljubljani so slovenski izgnanci 6. junija proslavili 70. obletnico zmage nad fašizmom in nacizmom in vrnitve v domovino. Proslave so se udeležili številni častni gostje iz domovine in tujine in člani vseh društev izgnancev iz celotne Slovenije.

Spomin na 70 let vrnitve izgnancev na domove so obeležili tudi v Šempetru pri Gorici. Poklonili so se vsem žrtvam vojnega nasilja: civilnim prebivalcem, ki so preživeli nasilje fašizma in nacizma, partizanom, ki so se borili in bili pripravljani žrtvovati svoja življenja za svobodo, izgnancem, taboriščnikom, izseljencem, še posebej pa tistim, ki vseh teh grozodejstev niso preživeli.

Člani Društva izgnancev Slovenije 1941 - 1945, Območna organizacija Nova Gorica, in Krajevna organizacija Branik so v septembru, mesecu, ko so se v velikem številu

že vrnili na domove, tako izgnanci iz Branika kot izgnanci iz Komna, pripravili spominsko slovesnost.

To so bili dnevi pričakovanja, hrepenenja, sreče, pa tudi velike žalosti. Dnevo, ki so jih preživeli v taboriščih, na prisilnem delu, lačni, premraženi, ponižani, ni mogoče pozabiti. Ni mogoče pozabiti muk med transportom in ni mogoče pozabiti razočaranj, ko so se vrnili na domove. Na pragu zime so jih v ljublje-

nem rodnem kraju pričakali požgani, porušeni, izropani domovi.

Na proslavi so bili prisotni še živeči izgnanci. Društvo izgnancev Slovenije, Območna organizacija Nova Gorica, pod vodstvom prizadevne predsednice Dore Levpušček, je s pomočjo mag. Monike Kokalj Kočevar iz Muzeja novejših zgodovine iz Ljubljane v dveh letih posnelo številne pripovedi izgnancev z območja cele severne Primorske

in udeleženci proslave so si lahko ogledali izbor teh pripovedovanj. Eden od ciljev, ki si ga je zastavilo Društvo izgnancev iz Nove Gorice, je prav ta: ohraniti verodostojen spomin na čas nasilja nad civilnim prebivalstvom v drugi svetovni vojni.

Društvo izgnancev SLO 1941 - 1945, Območna organizacija, je ustanovil njen dolgotletni predsednik, dr. Cvetko Vidmar, in sicer le nekaj mesecev zatem, ko so prvo društvo ustanovili v Ljubljani, l. 1991.

Dr. Cvetko Vidmar je kot ustanovitelj društva in njegov dolgotletni predsednik zbiral številne podatke, ki jih je pridobil iz publikacij italijanskih in naših zgodovinarjev, muzejev in drugih zapisov in pripovedovanj, tako da imamo pomembne podatke o izgnancih na Primorskem, vendar ostaja še veliko dela za naše zgodovinarje.

Dr. Cvetko Vidmar je pobudnik ustanovitve društva izgnancev tudi v Braniku in nato še v Komnu.

Na Primorskem je še eno društvo izgnancev, in sicer v Kopru.

Prvi predsednik DIS 1941 - 1945, Območna organizacija Nova Gorica, je bil Andrej Zega, nato 12 let dr. Cvetko Vidmar, potem Sergej Ferrari, Renato Šimčič, Štefan Winkler, sedaj pa Dora Levpušček.